

LA SITUACIÓ ACTUAL DEL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ EN LA PERSPECTIVA DE L'ECONOMIA A CATALUNYA

Pere Leonart

Director de Gabinet d'Estudis Econòmica

Assemblea Gremi d'Àrids
La Pedrera, 11 de juny de 2010

INDEX

I. MARC ECONOMICA GENERAL

II. ANÀLISI DEL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

III. ANÀLISI DEL SECTOR DELS ÀRIDS

IV. RESUM I RECOMANACIONS

INDEX

I. MARC ECONOMICA GENERAL

II. ANÀLISI DEL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

III. ANÀLISI DEL SECTOR DELS ÀRIDS

VI. RESUM I RECOMANACIONS

Grans magnituds de l'economia espanyola

Grans Magnituds

- ❑ **PIB:** 1.000 milions € (1 bilió €)
- ❑ **Dèficit públic 2010:** 100.000 milions € (10% del PIB)
- ❑ **Deute exterior:** 1.6 bilions €
- ❑ **Deute públic:** 0,6 bilions €
- ❑ **Deute privat:** 1 bilió €
- ❑ **Pla d'austeritat:** 15.000 milions € (1,5% del PIB)

La motxilla de l'atur

- ❑ **Cost subsidi d'atur:** 40.000 milions € (4% del PIB)
- ❑ **Cost total:** 70.000 milions € (7% del PIB)

El desequilibri exterior

- ❑ **Dèficit comercial exterior 2008:** - 94.200 milions €
- ❑ **Dèficit comercial exterior 2009:** - 50.185 milions €
- ❑ **Balanç turístic 2009:** 26.000 milions €

Crisi econòmica espanyola: la història es repeteix

Crisi de 1959

Una política econòmica immobilista

Situació econòmica límit

Manca de divises per pagar importacions

El FMI va forçar els canvis

Pla d'Estabilització

El dictador decideix

Hi ha una direcció econòmica potent
que pren la iniciativa (Ullastres, Sardà)

El turisme es converteix en el motor
de la recuperació que és molt ràpida

Crisi actual

Una política econòmica immobilista
(excessiva politització)

Situació econòmica límit

Manca de crèdit internacional

La UE està forçant els canvis

Pla d'ajust + reforma laboral + ...

Desacord polític

No hi ha un lideratge econòmic

El motor de la sortida està en
l'exportació, sobretot més enllà
d'Europa

El problema de la pèrdua de productivitat

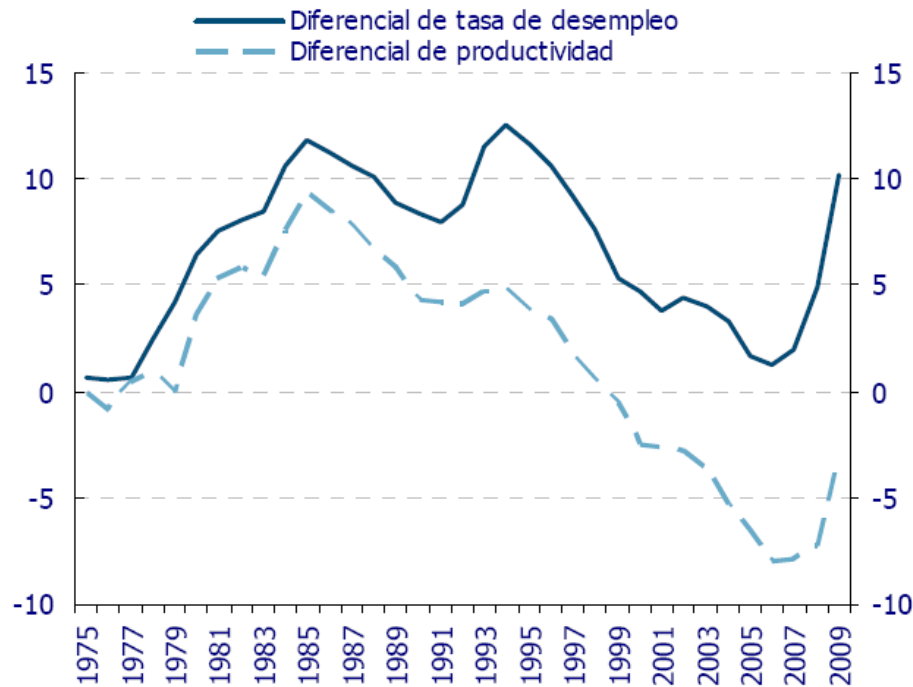

- Model productiu:** Excessiva concentració en sectors de molta mà d'obra i molt fluctuants (turisme i construcció)
Baixa presència de sectors avançats
- Deures sector públic:** Un sistema laboral poc flexible
Model educatiu poc eficient a tots els nivells
Administració feixuga i cara
Colls d'ampolla de les infraestructures (Catalunya)
- Deures sector privat:** Estructura empresarial de petita dimensió
Poca capitalització
Excessiu crèdit bancari

Pèrdua de productivitat en relació a Europa: 8 punts en els darrers 15 anys

Pèrdua de productivitat en relació a USA: 12 punts en el període 1995-2005

Diferencial productiu del treball i taxa d'atur

Fuente: SEE BBVA a partir de OCDE

Durant el període 1994 i 2007 l'economia espanyola fou capaç de reduir el diferencial en la taxa d'atur, però ho va fer a costa d'un pitjor comportament de la productivitat relativa respecte a la UE15.

Pel contrari, a partir de 2008 el diferencial d'atur ha augmentat abruptament, però millora de la productivitat relativa.

La debilitat del sistema financer

Distribució dels crèdits per subsectors el 2009

Vivienda	35,60%
Actividades inmobiliarias	17,60%
Servicios (sin inmobiliarias)	19,70%
Otros	9,00%
Industria (sin construcción)	8,30%
Construcción	7,10%
Consumo	2,70%

La manca de confiança en l'economia espanyola incrementa el cost del finançament exterior.

De tota manera els tipus d'interès encara estan baixos

Total 100,00%

Construcc., Inmob, y vivienda	60,30%
-------------------------------	--------

Font: Encuentro Informativo del Sector de la construcción, SEOPAN

Perspectives de la activitat global

(Variació interanual del PIB en %)

	Peso en el PIB mundial	2008	2009	Previsió 2010
Desarrollados	54,4%	0,5	-3,2	2,2
EEUU	20,0%	0,4	-2,4	2,9
Japón	6,2%	-1,2	-5,2	2,0
UEM	15,2%	0,6	-4,1	0,9
Espanya	2,0%	0,9	-3,6	-0,4
Reino Unido	3,1%	0,5	-4,9	1,4
Emergentes	45,6%	6,1	2,4	6,4
Rusia	3,3%	5,6	-7,9	4,5
China	11,4%	9,6	8,7	10,5
India	4,9%	7,3	5,7	9,0
Brasil	2,8%	5,1	-0,2	6,0
México	2,2%	1,5	-6,5	5,8
MUNDO	100,0%	3,0	-0,6	4,3

Font: Encuentro Informativo del Sector de la construcción, SEOPAN

INDEX

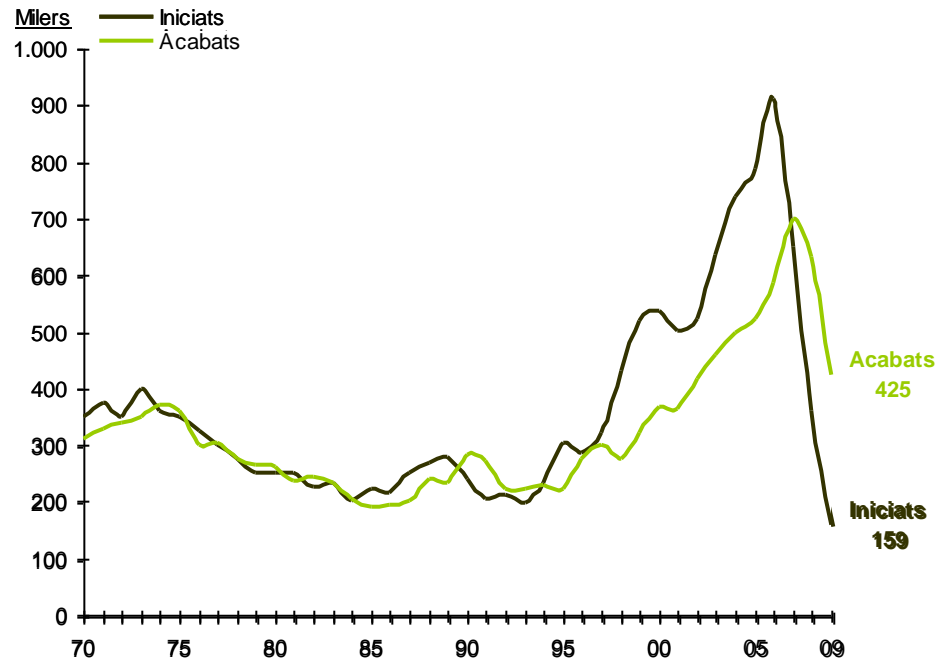
I. MARC ECONOMICA GENERAL

II. ANÀLISI DEL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

III. ANÀLISI DEL SECTOR DELS ÀRIDS

VI. RESUM I RECOMANACIONS

Ensorrament del mercat de l'habitatge a Espanya

Font: Estrategias empresariales en el sector de la construcción, Gabinet d'Estudis Econòmics

Habitatges iniciats el 2009:

110.000 (-86% respecte a les 800.000 de 2006)

Stock d'habitatge nou a inicis de 2010:

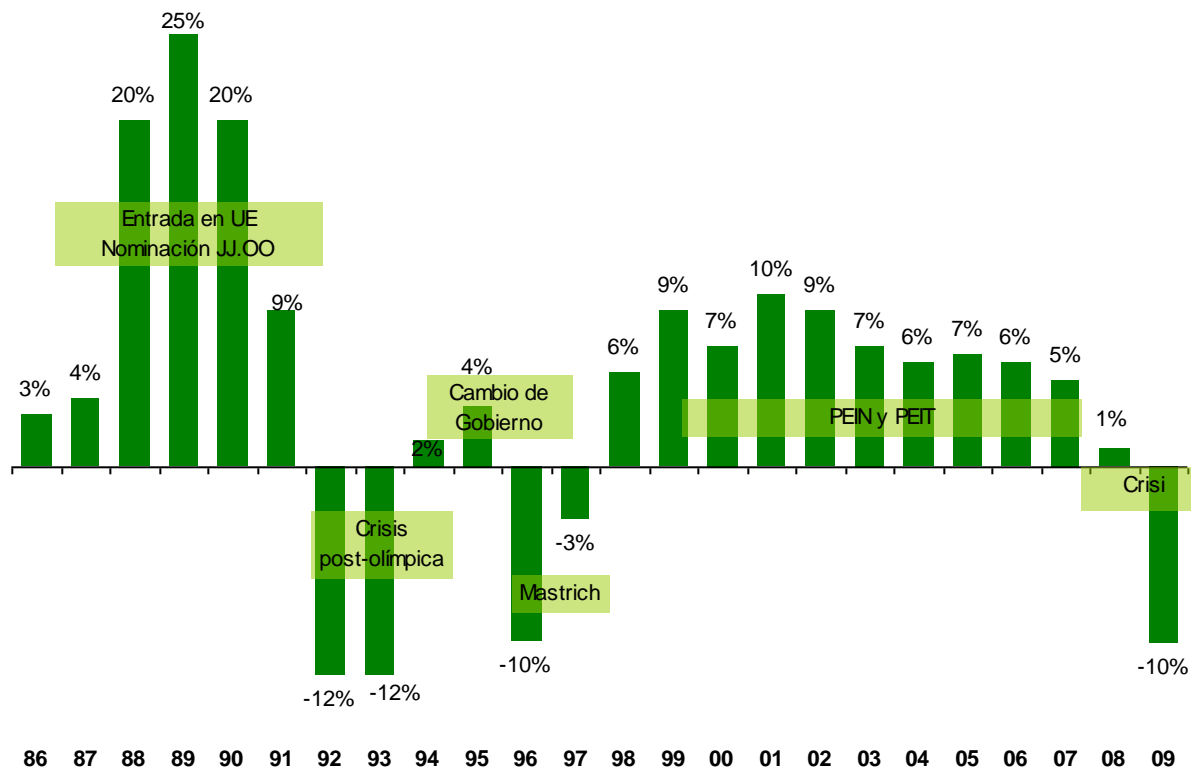
entre 775.000 i 825.000. Es manté la sobreoferta, amb enormes excessos de sòl i d'habitatge

Dificultats d'absorció:

Absorció del stock en 3-4 anys (BBVA): → 2013-2014

A Catalunya la situació és similar

Una licitació de l'obra pública procíclica

L'obra civil té així mateix un caràcter fortament condicionat pels factors econòmics i polítics

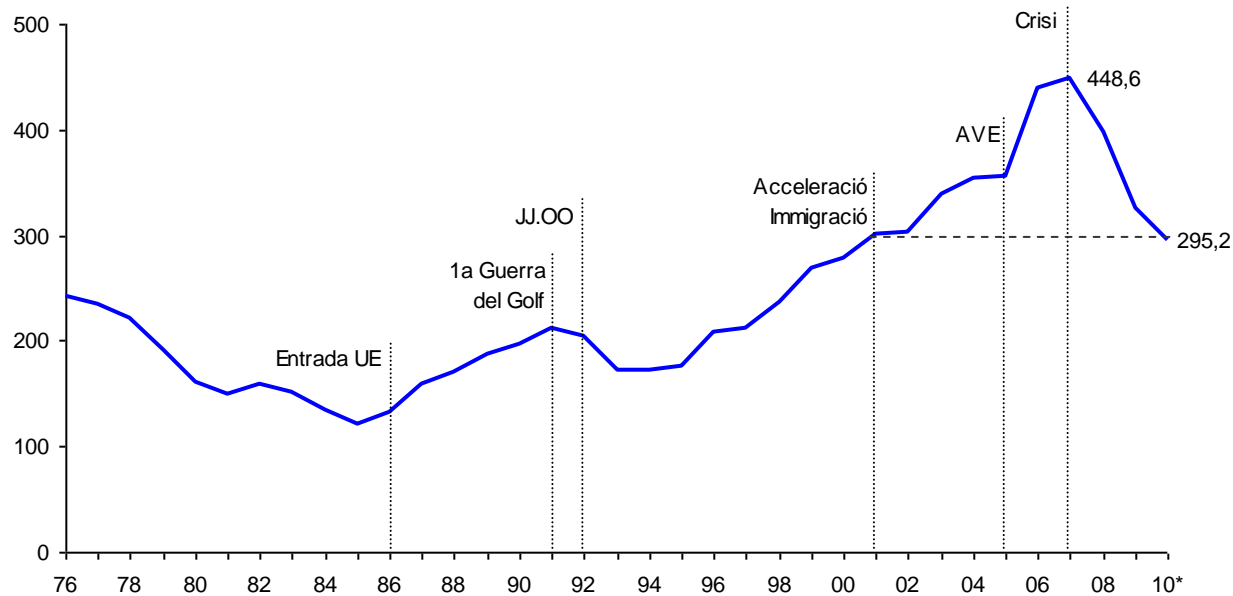
El pla d'ajut afecta especialment a l'obra pública, el que provocarà una caiguda addicional de l'obra pública el 2010

Font: Estratègies empresarials en el sector de la construcció, Gabinet d'Estudis Econòmics, 2007

De creador a destructor d'ocupació a Catalunya

(milers de persones ocupades al sector)

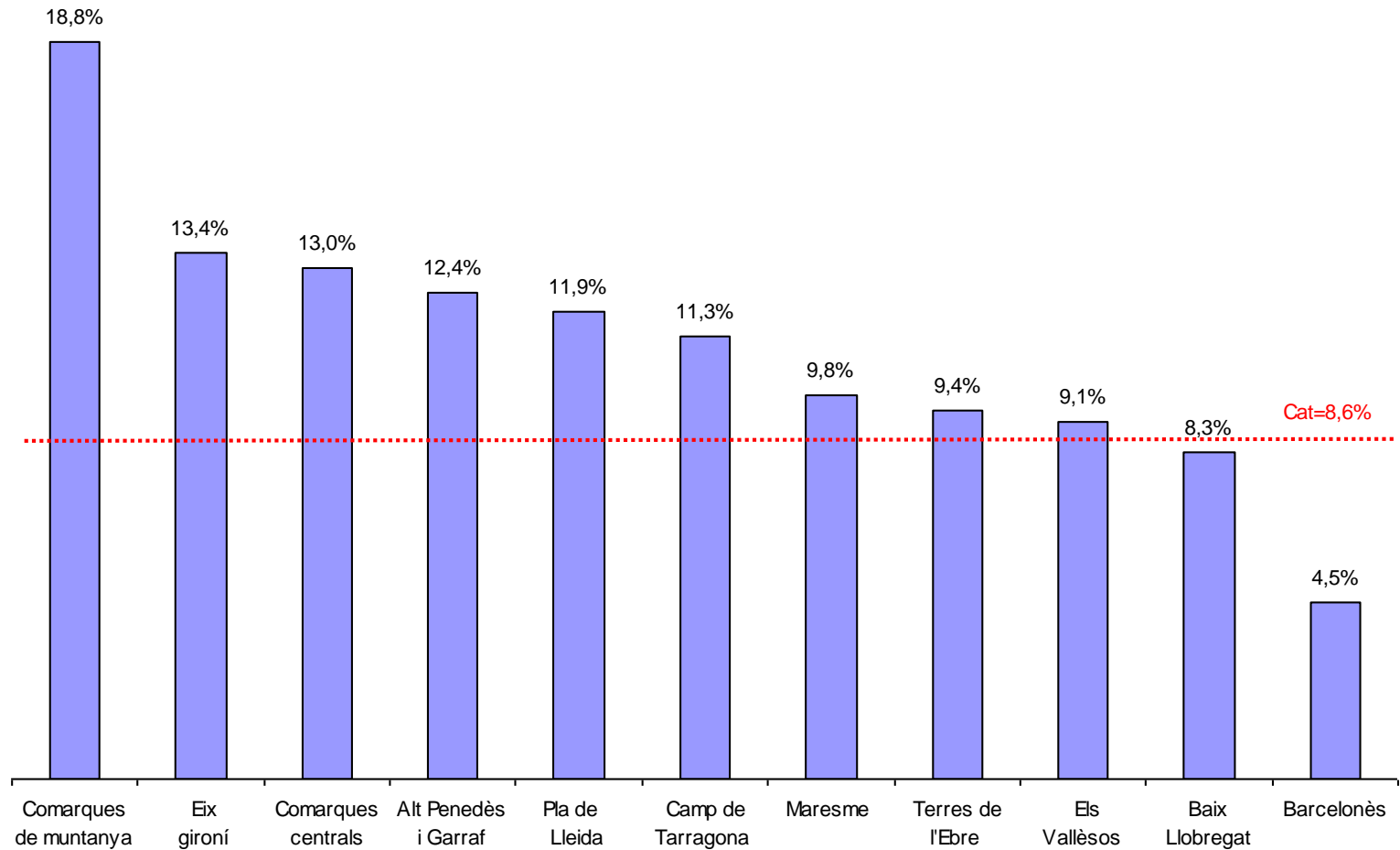

Durant la crisi del 91 es va trigar 6 anys en recuperar els 213.000 que hi havia arrel dels JJ.OO.

En el futur serà impossible recuperar els nivells d'activitat de 2007

* Dades del primer trimestre de 2010
Font: EPA

El pes de la construcció al PIB dels diferents àmbits territorials abans de la crisi

Distribució de l'activitat

2,4%

14,0%

8,7%

3,8%

6,9%

11,0%

4,3%

2,6%

18,1%

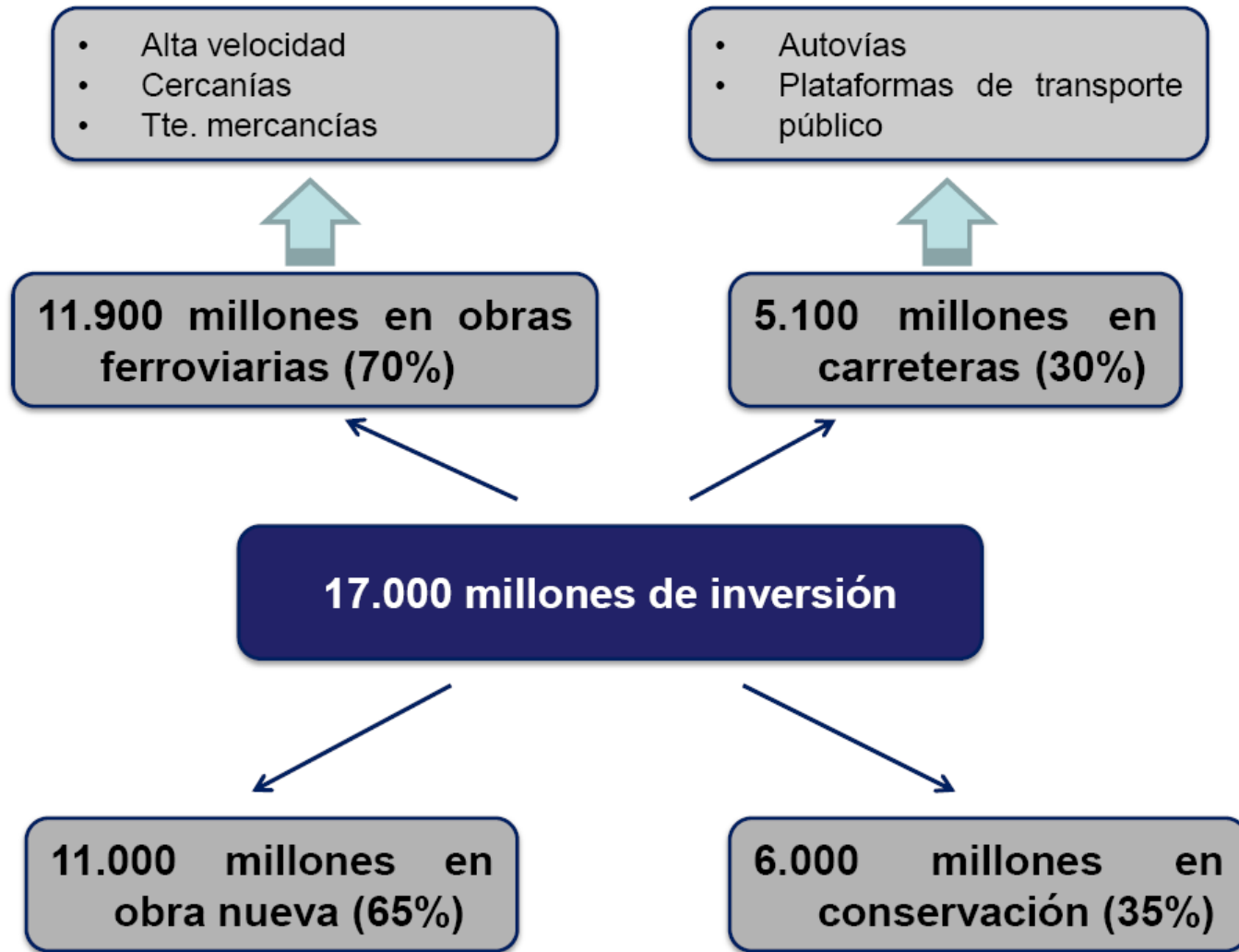
9,9%

18,2%

14

Escenari pressupostari – El PEI

Font: Encuentro Informativo del Sector de la construcción, SEOPAN

Factors que poden reduir la demanda futura d'habitatge

- ❑ **Un menor creixement demogràfic**
- ❑ **Una manca de recursos financers per accedir-hi**
- ❑ **Aprofundir en la transformació de segona en primera residència**
- ❑ **Que es doni preferència a la recuperació d'habitatge vell front a la nova construcció**

Canvi en el model residencial

Espanya és un dels països amb més habitatges antics buits. Un fet que no ha deixat d'augmentar en els darrers anys durant el boom immobiliari

La crisi acabarà amb aquesta mala pràctica

La rehabilitació versus l'habitatge nou

Avantatges individuals

- Posada en valor del patrimoni immobiliari
- És més econòmic recuperar un habitatge vell que no fer-ne un de nou

Avantatges col·lectius

- Menor consum de sòl
- Millor aprofitament de les infraestructures urbanes
- Millora el paisatge urbà
- Millor aprofitament del transport públic
- Redueix inseguretats
- Dóna vida al comerç i a la trama urbana

Obra civil versus rehabilitació residencial

Grans obres civils

Retorn fiscal sobre la inversió: 45%

A llarg termini augmenta la productivitat de l'economia

Dificultat per establir prioritats

El lobby de SEOPAN és molt potent

Les grans obres civils són més mediàtiques

Rehabilitació residencial

Retorn fiscal amb una subvenció del 35%: 117%

Redueix necessitat de nou habitatge

Genera un major repartiment territorial

Capacitat de crear llocs de treball local

Tenen més racionalitat econòmica

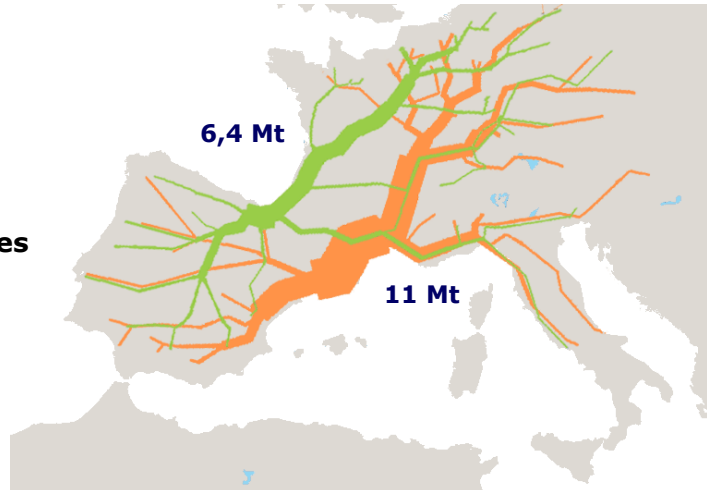
Perspectives força negatives dels diferents mercats

Gran obra civil: (molt consum d'àrids)	En algun moment l'Administració la pot relançar, però els préstecs d'àrids redueix la demanda al sector
L'edificació residencial: (consum mitjà d'àrids)	Excés d'oferta i la escassa capacitat de pagament de la demanda
Obres d'urbanització: (consum mitjà d'àrids)	L'excés d'oferta es molt superior al dels habitatges, o sia que la recuperació encara trigarà més que en l'edificació
L'edificació no residencial: (consum mitjà d'àrids)	La manca de recursos de l'Administració la frenarà
La rehabilitació d'infraestructures: (gran consumidor d'àrids)	Bona par de les infraestructures són de nova construcció. L'Estat tampoc està per feina per finançar-les
La rehabilitació residencial: (molt poc consumidor d'àrids)	L'Administració segurament l'impulsarà, tot i que el mercat és poc consumidor d'àrids

La demanda actual de cada eix

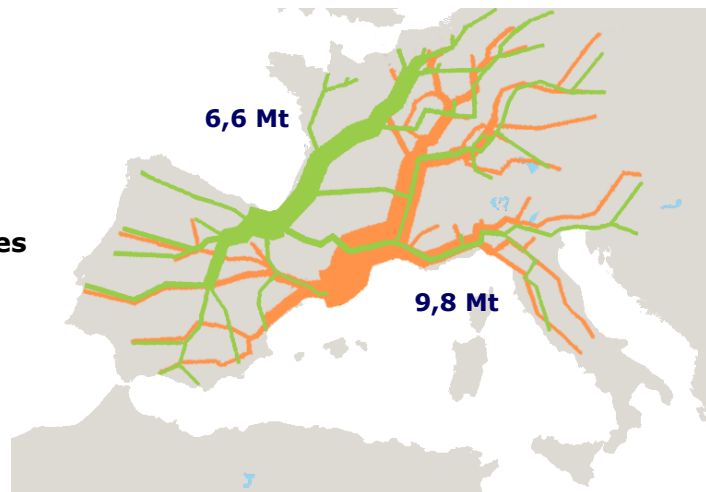
Trànsit Mercaderies
Sud-Nord

L'Eix del Mediterrà és la continuació del gran eix europeu del Roina, amb un gran pes en el trànsit de mercaderies i persones (turisme).

El gran problema es el tràfic de mercaderies, 12 milions de tones anuals (8.000 camions diaris per 20 trens) que nomès transporten el 4% del total.

Trànsit Mercaderies
Nord-Sud

El trànsit procedent del Nord d'Àfrica és encara avui en dia relativament petit, però creixent, i és un factor important de futur

Tradicionalment l'estat espanyol ha prioritzat el corredor central ferroviari escanyant el desenvolupament dels ports de la mediterranea (**La deriva de d'Espanya d'Enric Juliana**).

Font: Observatori hispano-francès de trànsit als Pirineus

Catalunya: logística o no serà

Font: Ferrmed 2005.

Les previsions del PEIT incideix en el potencial dels ports mediterranis que estan millorant la seva posició geoestratègica a mesura que els fluxos comercials asiàtics guanyen protagonisme.

Conscients de que el gran repte per guanyar aquesta batalla passa per potenciar el transport de mercaderies per ferrocarril, des de la iniciativa privada s'han posat en marxa dues iniciatives; la de la CEOE-Seopan i la del món industrial (Ferrmed).

La Generalitat de Catalunya i la Valenciana han iniciat els contactes per posar en marxa la alta velocitat ferroviària mediterrània.

INDEX

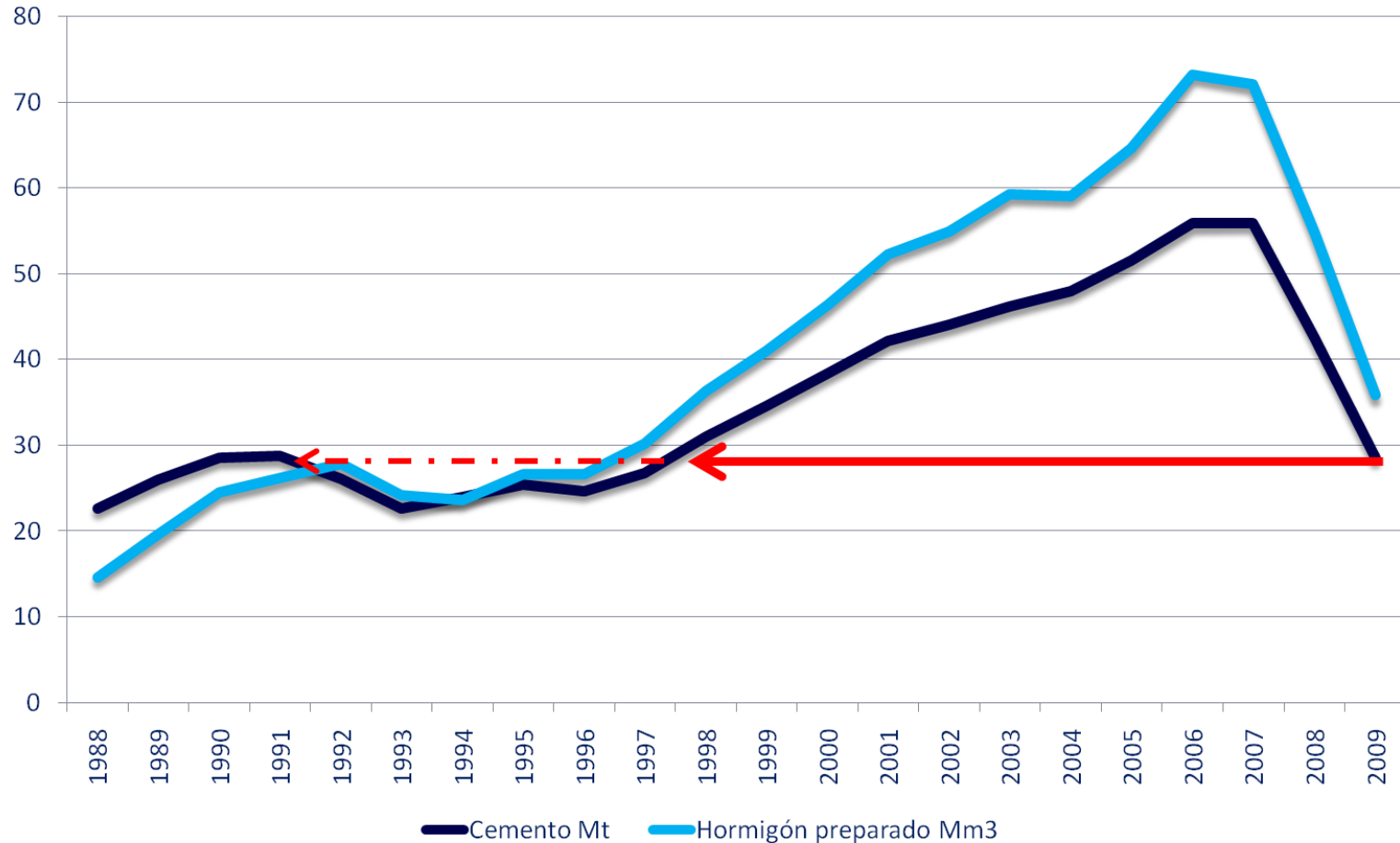
I. MARC ECONOMICA GENERAL

II. ANÀLISI DEL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

III. ANÀLISI DEL SECTOR DELS ÀRIDS

IV. RESUM I RECOMANACIONS

Evolució del consum de ciment i formigó preparat (ANEFHOP) 1988-2009

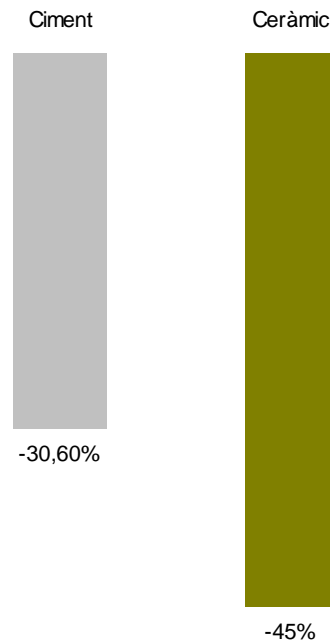
Font: Gremi d'àrids de Catalunya

El formigó creix molt més que el ciment

La caiguda del sector dels àrids a Espanya el 2009

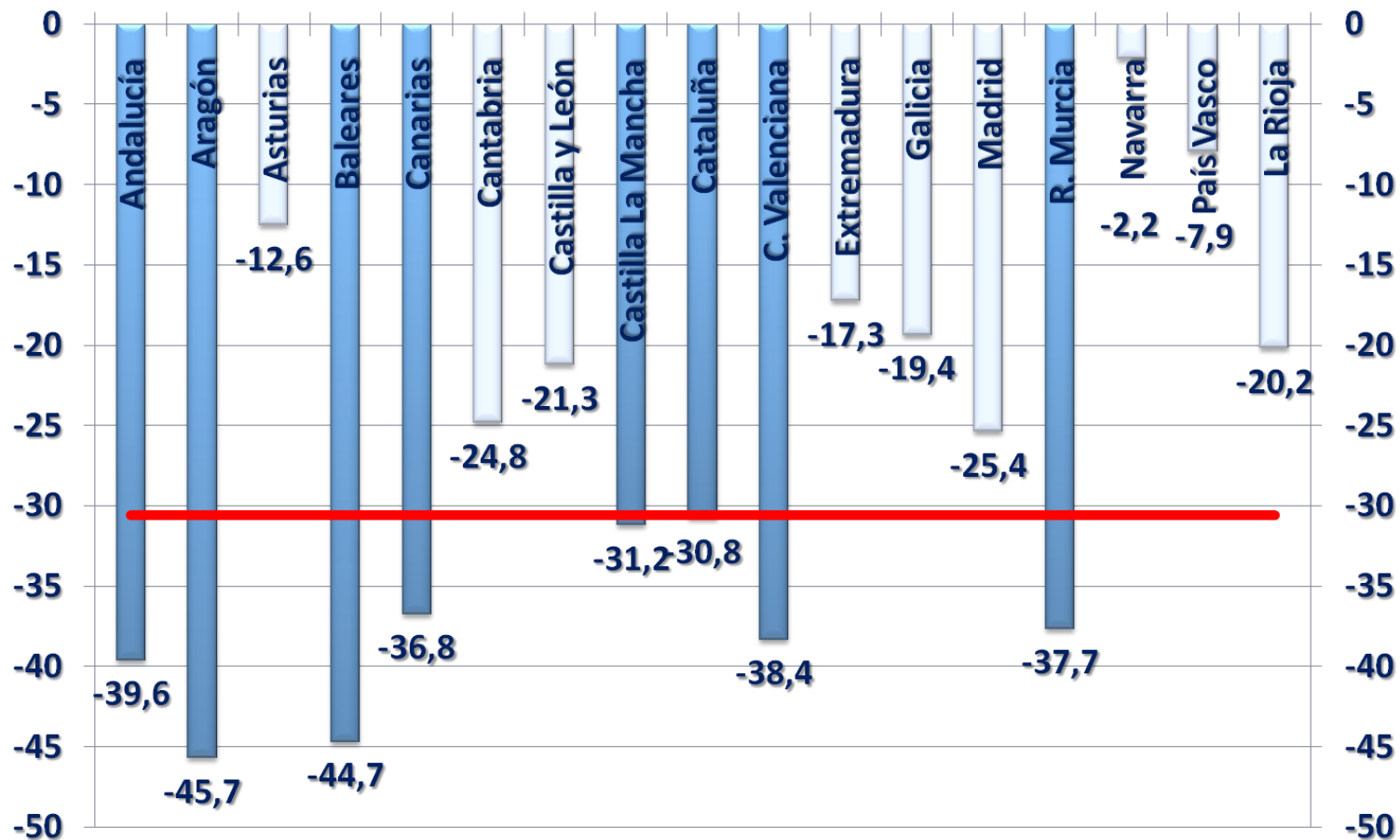
(caiguda anual període gener-setembre 2009)

La caiguda del consum de materials ceràmics molt superior a la del ciment

Consum de formigó (% 2009/2008 Gener – Setembre)

Font: Gremi d'àrids de Catalunya

El sector dels àrids a Catalunya: situació de l'oferta

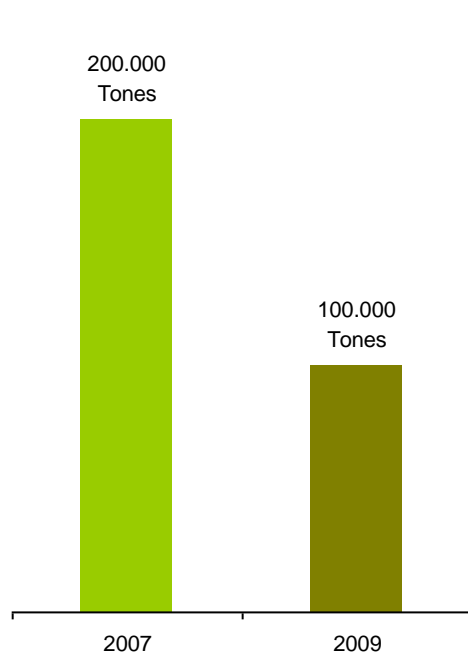
(xifres aproximades)

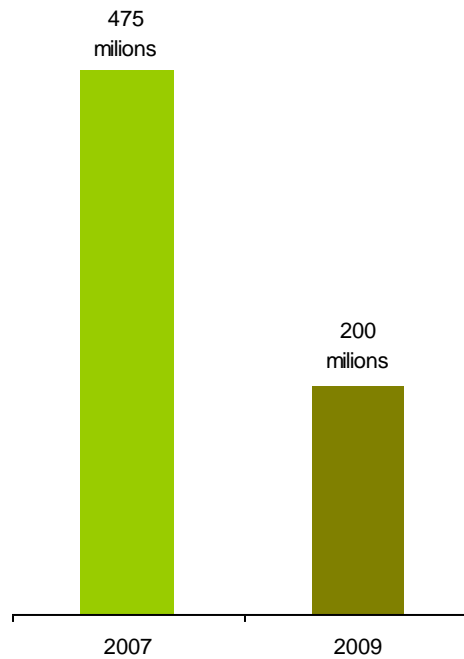
- ❑ **Reserves autoritzades:** 700 milions de m³ (80 km²)
- ❑ **Consum d'àrids el 2009:** 30 milions de m³(4,2 m³/habitant)
- ❑ **Pedreres en explotació:** ≈ 300
- ❑ **Ràtio km² per cada explotació:** 1.100 km²
- ❑ **Nombre d'empreses:** ≈ 140 empreses
- ❑ **Territori teòric d'una pedrera:** 5.400 km²
- ❑ **Mitjana vendes/empresa:** 1,4 milions €
- ❑ **Explotació mitjana per pedrera:** 100.000 m³/pedrera
- ❑ **Xifra de negoci:** 200 milions € (475 M€ el 2007)

2007-2009: Del boom a la crisi

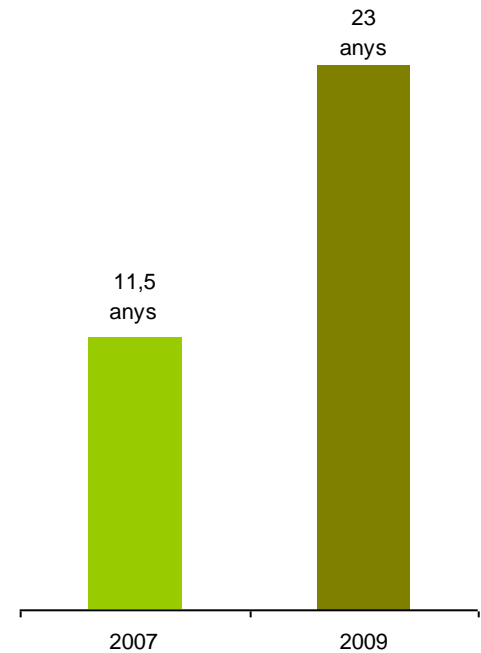
Producció per pedrera

Facturació Total

Anys de reserves segons ratis de consum

INDEX

I. MARC ECONOMICA GENERAL

II. ANÀLISI DEL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

III. ANÀLISI DEL SECTOR DELS ÀRIDS

IV. RESUM I RECOMANACIONS

DAFO del sector dels àrids: una temptativa

Debilitats del sector

- Poca sensibilitat de l'oferta als canvis de preus
- Excés de capacitat duradora
- Excessiu nombre d'empreses
- El segment del mercat de la construcció amb més possibilitats de recuperar-se, la rehabilitació, és el menys consumidor d'àrids

Amenaces del sector

- En la mesura que la crisi es perllongui les empreses es descapitalitzaran

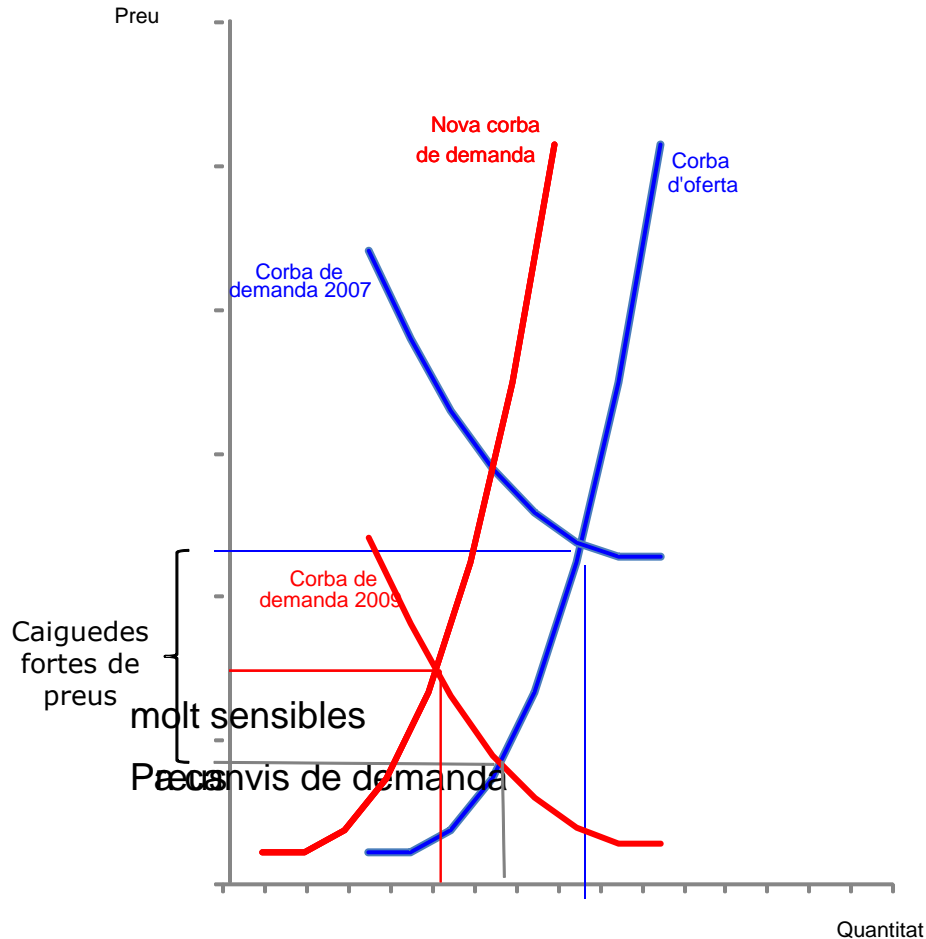
Fortaleses

- Mercat local
- Empreses en general capitalitzades
- Tradició empresarial (know-how)
- Barreres d'entrada mediambientals (la seva importació s'ha reduït)

Oportunitats

- Les empreses haurien de fusionar-se per reduir capacitat productiva i internacionalitzar-se

Un mercat

Corba d'oferta inelàstica :

- . Importància de les inversions inicials
- . Esperes, permissos, etc

Els canvis en la demanda (crisis), provoquen grans variacions de preus

La importància de guanyar dimensió

- ❑ **Permet una explotació selectiva de les pedreres**
- ❑ **Permet ampliar l'abast territorial**
- ❑ **Facilita la diversificació o integració d'activitats**
- ❑ **Millora la capacitat de negociació amb els clients**
- ❑ **Redueix els costos d'estructura**
- ❑ **Facilita el finançament**
- ❑ **Possibilita la contractació de talent**
- ❑ **Facilitat estratègies d'implantació internacional**